

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА НОРМАЛЬНОЇ ТА ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ**

**V науково-практична конференція
студентів та молодих вчених з міжнародною участю**

**«ВІД ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ ТА КЛІНІЧНОЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ
ДО ДОСЯГНЕНЬ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ І ФАРМАЦІЇ»**

**18 травня 2023 р.
ХАРКІВ – Україна**

ПОШИРЕНІСТЬ БУЛІНГУ В СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ

Борисенко В. В., Назаренко С. М., Акімов О. Є., Закогодна О. Е.,
Костенко В. О.

*Полтавський державний медичний університет, м. Полтава, Україна,
borysenko.vladym@gmail.com*

Вступ. Соціально-економічна, політична нестабільність, військові дії в країні формують певні, дещо відмінні від існуючих раніше, суспільно-психологічні особливості поведінки членів суспільства, які значною мірою впливають, в тому числі, і на формування морально-етичних якостей майбутніх професіоналів, що проходять зараз навчання. Не є винятком і лікарська підготовка, де саме в процесі навчання формуються базові етико-деонтологічні якості лікаря. Цей процес має, як мінімум, дві складові, що взаємодоповнюють і впливають одна на одну, але ці взаємодії часто не враховуються в виховному процесі ЗВО. Перша складова – це сам навчальний процес, де педагогами свідомо закладаються певні морально-етичні цінності та якості майбутнього лікаря. Але існує й інша, не менш важлива в цьому віці, складова – це певні стереотипи та особливості міжособистісної комунікації в студентському і професійному середовищі. Ця компонента більш різностороння, складна, непередбачувана і важко контрольована для виховного процесу, а тому в більшості залишається поза увагою. Вона має як позитивний так і негативний вплив на формування особистості майбутнього професіонала та громадянина країни. Одним з таких частих деструктивних проявів є булінг, що зустрічається переважно в молодіжних колективах. З психологічної точки зору це результат дорослішання, опановування мистецтвом спілкування, становлення лідерів та послідовників, але в той же час він має і багато негативних наслідків та може стати причиною відмови від навчання і навіть самогубства. Наявність булінгу під час студентства залишає відбиток на психіці людини на все життя. Тому вивчення даного явища та можливості корекції негативного впливу однозначно позитивно вплине як на якість навчання та його майбутні практичні результати, так і на психологічний мікроклімат в студентському середовищі.

Мета. Оцінити поширеність та соціально-демографічну специфіку булінгу в студентському середовищі.

Матеріали та методи. Проведене анонімне добровільне онлайн опитування в якому брали участь студенти Полтавського державного медичного університету. При анкетуванні використаний опитувальник щодо булінгу (Ден Олвеус, 1984 р.) та деякі особисті дані для можливості проведення статистичного аналізу. Із 91 опитаного переважали студенти в віці 20-22 роки, жіночої статі, III-V курсів, більшість приїжджі з інших населених пунктів.

Результати та їх обговорення. Отримані результати опитування свідчать про те, що всі респонденти добре знайомі і досить правильно розуміють зміст даного терміну. У вибірці виявлено 20 (18,2%) осіб, що не

можуть використати стосовно себе цей психологічний феномен на протязі останнього року, інші ж 71 (81,8%) опитаних ставали жертвами психологічних знущань: з них 33 особи зі сторони інших студентів та поза студентським середовищем 41 респонденти. За рольовою активністю виділено: 28 учасників прямого активного булінгу; 14 – непрямого активного булінгу; 29 учасників прямої віктимізації, 45 – непрямой віктимізації. Узагальнюючи результати, навіть не прораховуючи статистичні дані, можна відмітити, що у вибірці значно переважають показники віктимізації над булінгом і дані психологічні прояви частіше зустрічаються в побуті, ніж під час навчального процесу, при цьому при взаємодії показник непрямой віктимізації яскраво виражений (регулярний), а прямої віктимізації помірно виражений (епізодичний), прямий активний булінг яскраво виражений тоді як непрямий активний булінг виражений помірно.

Висновок. В студентському середовищі булінг є досить поширеним явищем в різних своїх проявах. Це явище значною мірою впливає на психологічний мікроклімат в студентському колективі з негативної сторони та характеризує незрілість міжособистісних взаємовідносин та деякої соціальної інфантильності. В якості профілактичних засобів може виступати застосування психоосвітніх заходів та психокорекційні вибіркові впливи. Але, на нашу думку, це питання потребує подальшого поглибленого вивчення, для розуміння причин його виникнення в конкретних умовах з метою розробки раціонального оптимізованого підходу до корекції даних проявів в студентському середовищі.

Ключові слова: булінг, віктимізація, студентське середовище.